

časopis pro současnou poezii

Stopování

na břehu řeky
jemné nánosy.
byli tu přede mnou:
ondatra, konipas a pak pěnkava
(možná červenka?)
ostré kontury,
sametový hlubotisk.
chvíli se snažím čist a jdu dál
ještě se ohlédu.
stopy holínek
úřední razítka na
japonské kaligrafii

Autoři Psího vína (17)

Vlastimil Peřina
Petr Váradi
Filip Kincl
Ondřej Neuman
Richard Křížek
Lucia Eggenhoferová
Radim Kopáč
Joanna Lidia Prętka
Dawid Jung
Kazimierz Brakoniecki
Petr Motýl
Patrice Bouret
Jean-Bernard Charpentier
Bruno Thomas
Karla Erbová
Petr Čermáček
Hana Žaludová
Pavla Šuranská
Jan Novák
Viki Shock
Robert Candra
Marcela Blahůšková
Vladimír Pospišil
Ivan Petlan
Jan Krčma
Eva Talpová

GLOSY • RECENZE • ZPRÁVY

• ANONCE

Poezie 1989-2000 (II):
 Jaroslav Kovanda
Veronika Plachá: Nad poezíí
 Miloše Doležala
F. X. Šalda - Poesie.
Radim Kopáč: Havlíček podle Huvara
Milan Libiger: Hygienická kniha
 Slavomíra Kudláčka
Pouze poezie - momentka z Francie
Čtěte Jiřího Dynku

B I B L I O G R A F I E

Kazimierz Brakoniecki, nar. 1952 v Barczewu. Vystudoval polonistiku (1976) a diplomová studia muzeologie (1988) na Varšavské univerzitě. Žije a pracuje v Olsztynu, je šéfredaktorem časopisu Borussia. Překlady pocházejí ze sbírky „Atlantida severu“, Olsztyn 1998).

Vlastimil Peřina, narodil se r. 1975, žije ve Slavíkově v Železných horách. Vystudoval antropologii na Přírodovědné fakultě UK Praha. Pracuje na Správě CHKO Železné hory. Dosud nepublikoval.

Joanna Lidia Prętka se narodila v roce 1974 v Ostrowie Wielkopolskim, roku 1998 obhájila magisterskou práci z oboru anglický jazyk na Univerzitě A. Mickiewicze v Poznani. Zde bydlí a provozuje soukromou jazykovou školu. Je laureátkou mnoha literárních soutěží (např. Siedlec 99, Płońsk 99, Swiebodzin 99, Piotrków Trybunalski 2000). V tisku je její knižní debut „Alicja i Sfinksy“.

Psí víno najdete na internetu na adrese www.volny.cz/psi.vino

Vážený čtenáři,

v tomto čísle Psího vína bych si dovolil upozornit (snad se na mne ostatní básníci nebudou zlobit) především na texty Pavly Šuranské, které napsala v rozpětí dvou roků, tj. ve svých 13 až 15 letech. (Možná vám zatrne, tak jako autorovi těchto rádků.)

Dále mě v dobrém slova smyslu šokovala kritická statě F. X. Šaldy, kterou jsem objevil v časopisu Novina a jenž jsem si nedávno koupil v antikvariátu už jen kvůli obálce. Bez jediné fotky nějakého autora umístěnou listu, pouze slovo na váze. Jaky rozdíl v porovnání s dnešním časopiseckým čtením, kde napřed musí být zobrazena nějakého autora obličejovala část lebky, nejlépe zachmuřená, a pak teprve nějaký ten textík jako přívázeček. K poseurnství (čti pozérství)?

Na poslední straně je drobná glosa o poezii, jak to chodí ve Francii. Větší překlad z časopisu Aujourdhui poème by vás určitě přesvědčil o tom, že nápodobně Francouzi začínají bušit na hrobku veřejného mínění i na vrata ministeriální.

My bychom se chtěli už pořídit sejít v Nezdenicích a tam číst, debatovat - a možná že spíš mlčet - o poezii a tentokrát i o próze. Protože chceme spojit své úsilí s časopisem Jihovýchodní pošta, který se kromě kritiky zabývá hlavně tím „nerytmizovaným psáním“.

Přečtěte si, prosím, anonce ze čtyřadvacáté strany a vyjde-li vám to, přijedte.

Jaroslav Kovanda

Omluva:

V 13. čísle Psího vína jsme nedopatřením přisoudili básně Vojty Kučery Vzpomínka polskému básníkovi Stanisławu Franczakovi a jeho překladateli Liboru Martinkovi. Dodatečně se omolouváme.

red

Petr Váradi

uhnázdili jsme se poblíž
existovaly jen stromy a vrány
na jaře pukala vejce a pupeny
padající listí se místo s těly starých ptáků
krákalo se pouze v neděli...

Holubům

Holubům z protějšího domu
Se často stane
Že civí na holuby z protějšího domu
Když to obě strany začne nudit
Přeletí na protější stranu
A nerušeně pokračují

Richard Křížek

Bukvice padá
z buku v důl.
Řítí se univerzem.
Lze tohle nazvat
lyrikou -
- no očividně nelze.

Opakuji: venku zebe
zmař své „já“, vstup
do nebe-sebe.

V papeži je přibližně
o 6 dkg Boha víc než
v obézní kartářce.

Ondřej Neuman

něco mne nutí, abych opustil své tělo
[carna původně stydlivá nymfa]

Filip Kincl

Sopky

Přšu ti básně
v podvečer,
Stromboli krásně
v podvečíř,
já najdu rým.

Z bombónů nejsladší
Etna snad radší
po ránu,
vyhasla úplně,
nejradší náplně,
po ránu.

Vesuv a káva,
v poledne.

do očí mi padá vanilka
pozměněná vůně přirození

a tvoje krev mi nikdy nebude patřit
a otec po večerech vyrábí pekelné stroje
a malý zlý hajzlík od vedle...

tváře; mraky; cigarety
mé mraky!
mé mraky mne polaskají

nemocná stařena z okna se vyklání
v mlze vidí tváře neexistujících lidí
jejich tváře - tak jak jí utkvěly v paměti

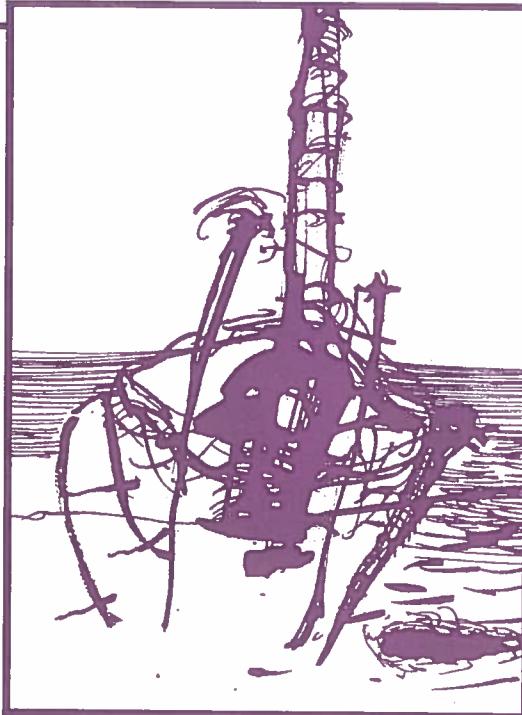
hlavou proti zdi
prvoseny klíč

za rohem číhá tma
přes řeku převozník

Má víra je hezká,
dle ní vše konec má.
Co by konec nemělo
v světě by netrčelo.

Víkend

Ženy s bielym
mejkapom
a kúpenými vlasmi
tie hrdinky v boji
proti celulitíde
a vráskam kradnú
tulipánom vôňu
a svedomie
Holuby pokojne
snežia na mesto
a nervy domovníkov
Výklad je znova
o 20 % lacnejší
ale žena na rohu
je otvorená
nonstop
Tak čo

• • •

v lete
sa nosia
ruký od
cukrovej
vaty
a chlapské
pohľady pod
plavkami
čajky si
vodou
lešťia
brušká
v lete

Lucia Eggenhoferová

Drahší ako Dalí

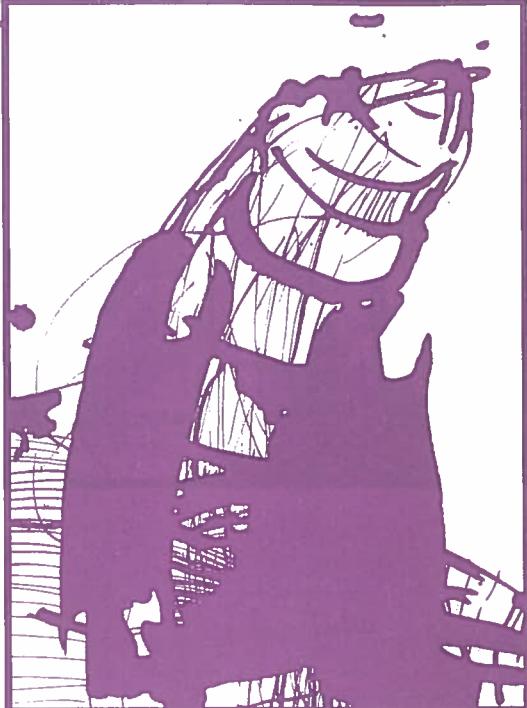
Žena vo výklade
každé ráno mení
štýl a cenu
Oranžoví starci
kropia ulice
aby mestu po
včerajšom fláme
nevyschol jazyk
Mohli sme si byť
v tom všetkom
drahší ako parfém
Dalí
Kto by sa snažil
zrátať omyly
sklamaných mužov
a ženy pod nimi
Nič sa nezačína
načas
Ani my

Dni na dlani

Chodili sme spolu
kŕmiť dvojky na
jazierku za
mestom
Dnes na mňa žmurmá
olejovým očkom
A to ticho po ňom
nedokážem prečítať
Mesto si púšťa
žilou
a ten mejkap
steká riekom
po tvári
Chodili sme spolu
chytať trávu
za slová
popísat' ju celým
telom modliť sa
v nej poležiačky
Dnes ju chodím
Hľadať
tá

Od sklepa k vikýři

Podloubí odbočilo
Lišeňsk nabančil krocanům
a tisícem prutů hnal šedivou vodu
od zámku ke sklepů
od sklepa k vikýři
až tam
kde chrčel česnek Vítězslava Nezvala
Ráno se za sklem objevil chlap
v jedné kapsce hrál žluklou brilantinu
z druhé svítily chomáče obočí
Mezi to padl cirkus
a třináctimetrová kočka

Projede stropem

Modré nebe!
Kolik zelných hlávek protrpí kněžské
sutany
než ruka projede stropem?
Kolik hostinců je do sta?
Pakliže stoupáme v kruzích
neměli bychom trhat šalvěj
ani chcíplé vrány
A snad ani močit do kamen
bychom neměli

Radim Kopáč

Smějte se!

grotext

Otužujte ta proklatá chodidla!
Vyhraťte včerejší potrubí
nařízněte je báječnou žiletkou
a smějte se!
Smějte se!

Kouty a otvory

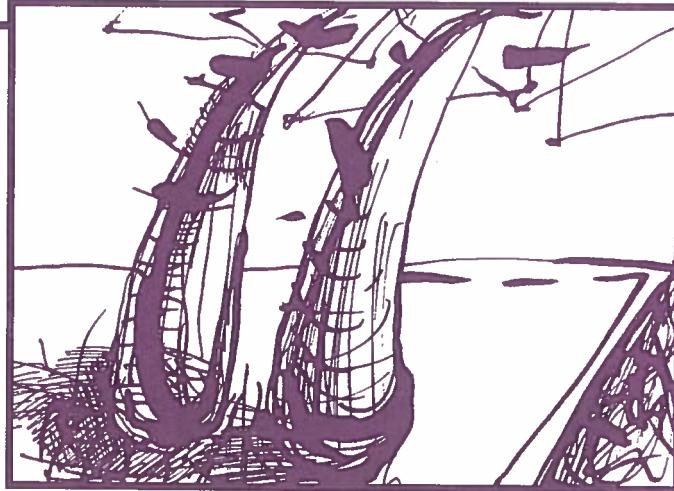
V noci vyschla jezera
námořník spolk Petrklíč
čepice kýchla
Nejsou zoufalá místa
je jen touha vsunout se pod krabici
s lojovými svíčkami
a mezi otevřenými těly
vyštrachat alespoň jeden z mazaných příběhů

RNK čili rozhodně nekýváme klobouky

1. manifest surrealismu

Nebudeme trpět vyžírky v našich deničcích
a RNK čili rozhodně nekýváme klobouky
které kynou a visí na rozbitých prstech
Budeme konvulsivní
a nebude si všímat bůhvívých kaváren
na opačných koncích kostela
nebo kamínků v řece
Dokážeme vypěstovat střelky budoucnosti
dokážeme měsíc i rok Marcela Duchampa
Budeme srkat sémantická pole
a hnípat ve vikslajvantových závěsech
nebo nebudem

Joanna Lidia Prętka

Uluru o svítání

„Je těžké popsat změnu, jakou jsi přinesl do mého života.
Jestli nyní žiji, předtím jsem byla mrtvá,
I když stejně jako kámen jsem si z toho nic nedělala
Trvajíc na místě ve shodě s obyčejem“

Sylvia Plath, *Milostný dopis*

já, šaman
lidu Koori Mara
na radu předků
jsem probudila srdce

opustil jsem stín
svatých jeskyní
abych na sluneční straně
mystického břicha
rozpáleného Uluru
okrem svítání -

domaloval vlastní tvář
lovci perel

když jsem tě z perleti
osvobozoval
jak splašený orel jsi vystřelila
do náruče pramáti Slunce

jestli jsi žena-orel
unesu tě krkavcem Waa

jestli leknínem
najdu tě vážkou

jestli koalou
svedu tě eukalyptem

jestli palmou
ovinu tě liánou

jestli efemeridou
stanu se pouští

jestli pouští
dříve než skřítek
ti ve snu o mně poví
deštěm ti vytančím lásku

Dawid Jung

Cyberyjčika
návrat z odkudkoli

okraj stínu se dotýkal
našich prstů

utíkali jsme cestou ničí
ušitou z divokých snů
a břečťan se ovíjel
plátky hostí opadaly
a později sníh

uvěřili jsme zimě
v bezbřehost závějí
a mráz konejšíl morek
našich kostí

vdovám bělely hlavy
a synové se vraceli
šílení

hledali jsme pro ně
pravdy opravňující
bolest při obraně
důstojnosti

a nebylo žádné
jaro na rašelinách
jemuž by tokali
tetřevi

**Kazimierz
Brakoniecki**

Konec století

Na písčitém dvorku se honí vítr
a zdvihá opálený prst k léty rozbítým oknům
Měl jsem tři roky psal se rok 1955
hleděl jsem spolu s matkou na výkopy pod základy
dvojdomku když začal padat sníh a pochopil jsem
že matkou sněhem mnou protéká jednota
Nikdo už se neopaluje na vysmoleném prkně u komínů
nikdo si už nedělá legraci z Reicha honícího svou hubenou ženu
kolem domu hodin našich prvních skrýší a lásek
nikdo už ti nespílá do Švábů a Křížáků nikdo neleze
na jablůnku která už dávno není nikdo neposlouchá ve sklepě
Beatles a Nalepu nikdo nekrade králíky topná tělesa ze skládky
Nikdy nepotkám Tomaszewského udíveného že se nestanu
malířem pokojů nikdy neuvidím Grzonka a jeho zásobník
ani Robertův penis který vypadal jako překvapená ještěrka
Jsou domy je ulice jsou roční doby auta a neděle
není jednoty
Kdo by odkryl tehdejší život v tom písku větru a slunci
nejblížší paměť porostla neznámým býlím
Všichni jsou v Německu -
dělství mě dovedlo ke konci
dvacátého století

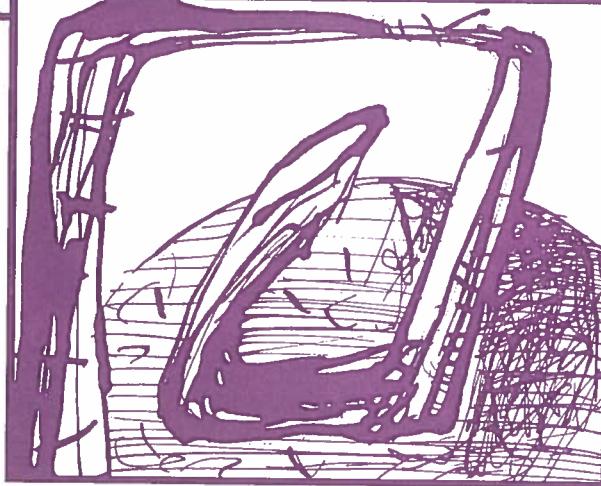
Vlasti

Barczewo prosinec 1952 matka tlačí vozík se mnou
veliký klíč slunce zvolna rozmývá rez mrazu
oholený otec myslí na vodku i když je Štědrý večer
babička zůstala se sestrou oblečenou do sametové sukničky
od sv. Anny do domu není daleko hosté to vědí
Maličké domky tři kostely vězení německý hřbitov
vlastně nevím co tady mohli moji rodiče dělat
kromě vykonávání pracovní povinnosti Městečko jako ledové kostky
a přesto skutečný život si i tady vyrubal krvavou díru v ledu
a odtud najednou vidím vilniuského probošta sv. Anny
jak mě křtí a vedle zarytě mlčí Winfried
warmiňský Němec ministrant jehož otec sedí ve vězení
za odmítnutí odebrání dokladů A pak se srážejí roky jako kry
a my společně stojíme před jeho rodným domem
a on už nechce vzpomínat nechce se tu už vracet
Ptá se jestli jsme bratry jednoho města
jednoho křtu jedné víry v nejbližší vlast
ukazuje mi fotky rodičů zemřelých v Německu steskom
ukazuje mi fotky matky a babičky po návratu z Kirgizie
Ale proč
když všude je stejný opotřebovaný patos pomíjivosti
a chaos malé i velké paměti
a to co nás spojuje je mimozemské

Za vsí

stříbrný drak
chrlí oheň
na zamrzlém rybníce

obrys postav
vystříhané z papíru
se zasouvají
za šedé kmeny stromů
v loutkovém divadle
strašně studeného dne

Báseň s opravou

milují se jako andělé
a ne aby byli dva a zadělávali na
třetího

který je pak sežere
ale copak láska je jen vrhat sůn
do beznaděje času
a šnupat tabák
v krámku s cedulí Koh-i-noor

oprava:
poslední řádek má správně znít
v krámku s cedulí Solo Sušice

Petr Motýl

Historka

Římská Akademie
přijímá malíře do svých řad
a papež v rudém hedvábí
jako už kdysi u Raffaela
s pečetním prstenem a kusem
plesnivého papíru v ruce

jako už kdysi u Raffaela
a pak u Reynoldse a Bacona
šustící látká na nekonečných chodbách
Andělského hradu v noci a samotě
šerosvit na halapartnách stráží
Filip IV. povolává Velasquez zpátky do Madridu
aby načrtl ještě pár infantek

Vtipy

nahlas vyprávěné vtipy
a jejich jak uhlí skládaný smích
a pak ty neslyšné
tiše předoucí v třptycím se skle
a vycházející ze tmy
až daleko za rohem hospody
ve vločkami postříbřených kabátech
chlápků křupajících sněhem nočního parku
a v ženských očích za kterými se vrací film večera
zatímco tělo lhostejně drkotá stanicemi
odloženo na sedadle osobáku do Kolína

nahlas vyprávěné a ty neslyšné
pronikající čas a šramotící v něm
jako myši ve sklepě s obilím

Křesťanské písňě

v hospodě na housle fidlaj
zelená půllitrů
a moře písku moře marnosti moře světa
slova přetržená jak červi

v hospodě na housle fidlaj
málem by se posrali

Rozhovory

v gotickém sklepě
a sudy vína rozumíš
padaly do nás a po schodech
jako žáby do rybníka
který do rána vyschne na troud
a vzplane

a jiný povídá
v Číně tam si na barytonsaxofon nezahráješ
nanejvýš tak na tenora nebo altku
víš jak jsem se těšil
a po hraní na utopence s octem a na pivečko
ani nevíš jak jsem rád že jsem doma

Co se to děje?

choděj čtyři už půl roku denně
a nejmenší si dává jídlo dvakrát a dvanáct piv
a dvoumetrové s ramenama jak jeřáb
sní jenom polívku a vycucá tři malý

bydlej nahoře v Edenu a makaj v lese
a už půl roku
malinkatý neroste
a z obra neubývá

V zimě

hnědý stůl
na něm zářící jablko
za okny sníh

sypký právě napadlý sníh
jako doposud neporušená stránka ticha
ještě než se objeví
první otisky tlap vlčáka
a šněrovacích strážáckých bot
než zavolám ze dveří maringotky:
„Tak jak, Franto? Jako vždycky?“
než: „Tak, tak. Jako vždycky.“ odpoví Franta
a zmizí ve stěně lesa

nízké šedé mraky
trptycí se vločky
ve větvích

Na kole pro součástky

krajina ještě mokrá po ranním dešti
a otevřená hluboko do roviny rozplývající se v bělavé páře
houbař s košíkem
a přední kolo bicyklu proklouzne na písiku v zatáčce polní cesty
dolů přes vonící louku
a dlouhé sluneční louče prosvítají kolem kmenů borovic
a rozsvěcují žlutavou trávu na kopci
pak pod vrbami podél tmavé vody potoka k Bačalskému mlýnu

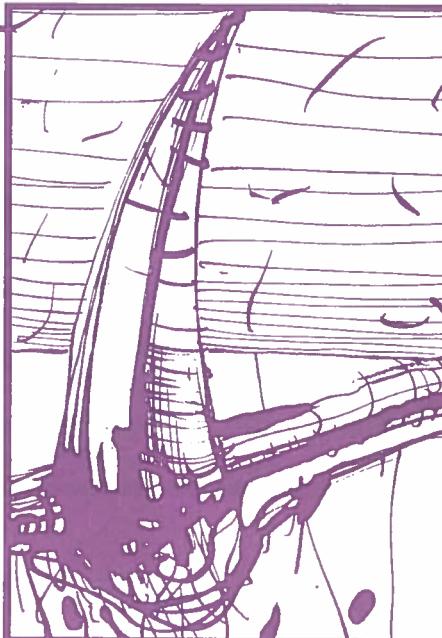
krajina ještě mokrá po ranním dešti
a tak dlouze a důvěrně tesklivé
okouzlené objetí vlastní duše
vznášející se rychle se ohřívajícím letním vzduchu
a maličko krůpěj praskne
vlčák zuřivě štěká u vrat sbiják se dere skrz asfalt
a chlapi sundávají z auta pytle s cementem
lahváče vzadu na stole kde ženská v kytkovaných šatech
maže chleby a krájí tlustá kola z tyče salámu

Patrice Bouret

Hledám jeden dům

Stěny ještě nestojí

Vidím stopu slunce v moři oblázků
 Kráčím po stezkách větrů
 Nechávám když můžu světlo na plecích
 Stíny zůstávají ještě v klátcích se těle
 a oči jsou krmeny hladem reliéfů
 Nepravidelné kroky a přerušené horizonty
 prodlužují čekání
 Není vždycky voda podél cesty
 Noc se často přeruší ale neuvolní místo dnu
 Ona se vrací a mlčí
 Ruce vědí
 Zavřené oči dveře otevřou

Bruno Thomas

Růže a nicota

Stará zvědavá duše
 růže
 a nicoty

Špinavý kámen
 slova
 nikdy neposlouchám

Gramatika
 starší
 než samo nebe

Třásti se
 jako pomyslné
 vzrušení z nepřítomnosti

Krok za krokem
 mezi kůží
 a papírem

Nehybné
 kruté
 svělo

Spálenina
 v níž se drolí
 sloveso

Vstupuje stín
 kde nikdo
 nečeká

Úplně
 osamělá
 sezóna

Připomíná:
 být
 synem

Dítětem
 růže
 a nicoty

Jean-Bernard Charpentier

Podivný svátek

Když pláč ze smíchu je zrozen
 Když balón z bubliny
 Když ruce zvedají své stíny
 Zadržované nitkami neviditelnými
 Za vzrušeného rytmu tamborů
 Kteří klepají řehtačkami
 Znovuzrozen
 Je odepsaný čas
 Jednoho nepředstavitelného dětíství
 V podivném svátku noci.
 Tedy
 Skříně paměti se otevírají
 Vila z vyprávěnek oděná do modrých šatů
 Vypůjčených z okvětních lístků sylačce
 Rozsévá pomalý parfém adagia
 Který obsahuje jemnosti všech květin
 Té ztracené zahrady
 Kde hrozny šeríků stvářejí rozplizlé paruky
 Kde tloučou křídla hrdliček
 Zatímco vyzvánějí zvony Ysu*) potopeného

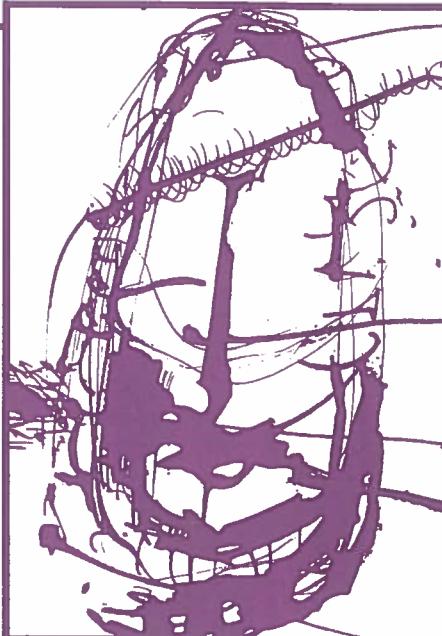
*) Ys - legendární bretoňské město, které pohltilo moře ve 4. století.

Rodokmen

Den nenašel ještě dveře
Noc vyspává flámy:
Samá nahá prvoslova
Bezprizornej žal

Červencová Matka Boží
bosá socha v parku
Pod tou trávou kdosi tlí si
šmátrá rukou do paměti
jako by se smál:

Ty mi dlužíš zdali víš to?
Možná neseš moje rysy
Dvě pahorků provensálských
Brokátový šíhlý věže
Pamětlivý smetí

Jízlivá

Jenom to skříplo v konečcích těch slibů
Jenom to couvlo do zamčenejch vět
Jenom ten mužskej z kterýho jsem byla
vždycky jak v mrákoťach –
Ty jeho věčně urousaný oči!

Ó vzácná Fortuno kde by ses tady vzala?
Poslali pro tě Cožpak stále snídám
hřebíky v kávě?
A dva tři pády rovnou na hubu
Ani mne nelíbej Vždyť už jsem jeden strach
jak se ti budu muset zhurta bránit
a jak mne sloupněš jako cibuli

V Loučkách lom na kámen
už vykřičel si plíce
Ó ten se má! Ó ten se má – –

Ta báseň na mně
vůbec nechce uschnout

Karla Erbová

Únorová

Za okny únor Bílá ruka sněhu
a jitro kokrhy a kdáky
Muž někde s ufony Já sama
jako skrojek
zapadlej mezi nože

Z postele průvan zůstal-lis v ní sám
A někde vespod drhne o trámoví
prostinký příběh
skoupý až je stydno
Ty po ně zlehka cicvárovým slůvkem
on po tě hubou plnou slin

Dost bylo čekání na cosi vznešeného
co jednou zaroste
jak bujněj zlatej déšť
tu věčnou bídu!

Dost bylo skvělosti
dost bylo kolotání
Měl jsi to za ryzí
a ono zatím - bijoux...!

Utrpět ještě aspoň den
ve vlastní společnosti
v oku šperk posměchu
a přesto nezešílet - ?!

Už jsem si cizí Já
Jako by někdo držel zvenčí dveře

Odkudsi vlečou sněžné obrazy
Skrívan jak prakem vystřelený
V noci už zíval v řece led

Však nikde místa kde by bydlel svatý

Petr Čermáček

Vlak stojí tiše
jako volavka. Soused
jí drobky z klína.

Smažení grundlí.
Oči mastných duší jdou
k věčnosti. Kam my?

Polední zvony.
Sýkorka létá sem
a tam mezi stromy.

Žblunknutí kvasu
v zelňáku. Zimní den je
prázdný, když prší.

V zahradě prší.
Z mlhy ční jen těkavé
pobíhání psa.

Dlouhý drobný déšť.
Dříve než promokneš
jsou vrby bezlisté.

Taje. Jen v betonu
před domem zůstaly
stopy kohúta.

Hana Žaludová

XXX

Dvě smrti pozřely můj zrak.

S jednou se miluji,
druhé věřím.

Jak malá kurvička
s potřebou obou smrtí
čekám,
že snad už brzy
hlavu mi srazí
smrti třetí.

XXX

ještě se třesu
ještě nemám stání
ženu tě nocí
ženu bez ustání
ještě tě žiju
ještě přeju si tě
ještě mne tepeš

ještě že na úsvitě
kohoutí kokrhání

XXX

Na stole med
a sůl
a misky na koření

A nůž
do dřeva zarázen
až po břit

Přemýšlím
proč my dva
navzájem přesyceni
pokaždé znova
se zkoušíme
pozrít

Pavla Šuranská

Pohledy na Nic

Dívám se do prázdného telefonního seznamu,
který je plný čísel a jmen, jež neznám,
ale jméno troje marně v něm hledám.
Tak kde jsi, moje drahé Nic!
Skáčeš si vesele po mému nevlastnímu srdci,
zaséváš ve mně špínu do prachu čisto.
Cukr, značka Slaný, srdce, značka bez Lásky,
pohledy, značka Díváme se na Nic.

Elegie hrůzy

Vnořuji se do hlubin vany a tělem mi proudí drogové blaho.
Náhle slyším nářek pod oknem koupelny.
Jsou to mé zpítomělé elegie, nebo stále se prohlubující strach?
Zaposlouchávám se víc do toho ječivého nářku a zjišťuji,
že je to výplod tvrdého kočičího sexu.
Já obnažena suším své tělo
a natírám si bytí přípravkem z kravského vemene.
Bohužel si musím obléci bílou noční košili
a nechat v uších znít jaro,
aniž bych se sama zúčastnila.

Touha po splynutí

Proklínám noci snů, lyrických listů s barvou černých pampelišek!
Proklínám pupeční šňůru nekonečných přírodních zázraků,
vedoucích hvězdné vojsko do mých pohaslých očí!
Mám touhu, splynout s úsměvem černých orlích spárů,
tyčícími se nad skalními výběžky mé duše.
Toužím splynout s historií svého těla,
s gotickými a barokními stavbami,
sdílet tokání slavíků času,
jež milosrdně po prosbě navrací bolest a plastickou formu zátěží.

Nemám nic

Přišla jsem do mraků.
Můj výstup na světě skončil tak rychle, že se nekonal.
Vzpomínám na svůj pozemský život a přijímám literární kritiky hvězd.
Za bílého dne nevystrčím svou mrtvolku ze slunečního žlabu,
ale za noci černé mnou proudí síla, život a nesnesitelná veselost.
Tam ti na Zemi říkali: „Z tebe nic nebude.“
Neměli pravdu, ze mne nic je.
Jsem smrtelně průsvitná, delířově lesklá a nemám k tomu všemu nic.

Noční romance

Dívám se do očí světel noci
a popisují své představy reálnými fantaziemi.
Ve své probdělé náměsíčnosti jsem polykala vesmír a spící srdce.
Strach, co mě obestřel,
byl jasně zářivý,
protože se podobal mým spícím dnům.
Představují si svět od jeho počátku.
Nelituji se, že jsem stará nekonečně.
Nemrzí mne, že nemohu nikoho a nic přežít.

každá tragédie má svého šaška. není vždy krev jako víno. v šejkspíroví ji občas i na-chytáš. v takové formě je její uniforma adekvátní a kostým pan strašák. visí na hřebíčku, hned vedle hrudi. dávno před braním

každá krajina má svého pytágora, zaprá-žený do páru pěstí, stojí frontu na za bijáky. aby neplatil jen po hospodách výčepní pták svědomí. s takovým ke stolu a kdyby se postavil, nedej bože, natluču mu

každý sklep vede do nebe. selský rozum obsluhuje andělé, a při báječném zdraví špeku, je i tabákový kouř už osvobozením. stačí, když v maš-tali zadupe burčák. proti slunci je duše člověka nejplnější. proti životu hotovou encyklopedií

každá zabíjačka potrefí málo věrného. a v žůdru i šťastná vědomost je hlinkou mlhoviny, když na polárku štěká čistokrevný ovar. život s tebou je kříženec. část visí pod samodruhým mirazem zbytek naložili do láku, aby nám dlouho vydržel

každá ženská, když vystupuje z auta, má kozy na štöpkách, aby se povědělo. a když se zrovna nemine s džokejem za křížem volantu, polní muka tě neminou. v posteli hrášek zvici střechy, v hnáz-dech pod opření tatařinci kalí zbroj na harakiri (kikiriký)

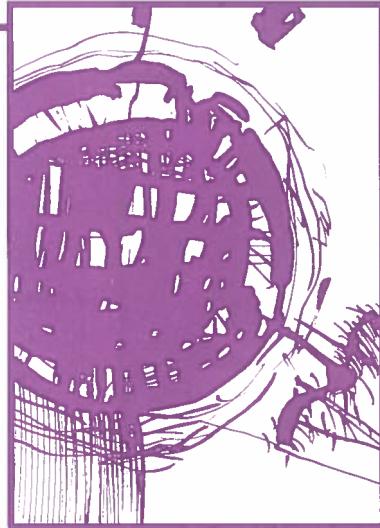
každá komedie začíná polucí. sotva staré časy otřeš o prostěradlo, únava tě zatluče jak skobu. a hněv? jak čisté zlo, nepomůže ti s poklopcem, na pisoáru vedle sebe dvě velmoci bezmoci. co prosperuje je kyselý pach moče. a rovnou z huby, vánek povětroň

každý hon nás decimuje, jako kořist ještě obstojní živé si pleteeme s pátráním odvahou, mrtvé nezadržitelně jak slib: prázdná patrona a vyklepaný

Jan Novák

valdštejnské náměstí (b. polívkoví)

panák. pes po paměti vrtí ocasem. vzpomínka na sto ženských hlasů puká jak žaludeční vřed

každý masopust jen o fotbale. česká ulička už na ussuri. zvracíme na pangejě - já ty on přišel nás čas. poslední pivo se škrábe do života tak to chodí. po hodeči bývá, po veselce bývalo smutek v hubertusu, bíca a žal v prošívané bundě

každý pohřeb není připalený guláš. v hrsti stokorunu jak skrytý poklad ducha. zveš přítomné syrové na hosana. menu je od bořa. nikdo není dost opečený aby vyprávěl příběh o manželství se životem, ve kterém vystupují sama grilovaná kuřata

každé jaro se obléknu do alchymie jak svědek bible a vezmu tě do křvi dětství. začíná za válkou, kdy každá skutečnost mužů, už byla tvořením a zkušenosť dc poslední hanby. aby úsměšek nebyl cirkulárou jásovu, a znova porážených

každé vánoce se už nevrátí. ale svým potomkům naložíme nebes ze sporožira. smrti stál neme knot zárlivost bez minulosti je ničím. lépe se rozejít než nás bláznivé mantiňely rozdělí, a dokud se můžeme srdečně rozbruslit na svaté vodě

každá slivovice. zem švestkami visí, člověk šlechetně, když v pravý čas. na podobence nebe rovnou vedle hvězd. mysla to být pecka - vykastrovat půlku zeměkoule a shodit parohy, které nasadila pracující krev; je únor, v pálenici

každá svatba. jezdíš poříd dokola, nasáklý světem jak hadr na podlahu. kdysi s ovcí spával člověk. společně samotou krmili zimu a strach. a bylo obětí píru utratit jehně - poručeno pánu bohu telegramem o hřišném zabítí

každý bál obrůstá smaržgdy. zachráněny vycházejí z pekla. mají za svědomí tanec

listí a sliby. a každý je prvorozenci tváří v tvář smrti. hledá a nalézá. a tak nejneživější vybuchuje jak prelát, kterému vzali nebožtíkovo oko

každá vážnost jak kurvička. jednobuněčná sedí na předuče a hučí do hostií svoji totožnost. je elektrodou, fiziuluje pod jazykem, brakuje vole smíchu do neviny. alfa a omega, v kotcích chutnají jak salát a nebýt jisté velikosti uší - králfíčci od ucha k duchu

každý den vychází se sluncem. někdy i lépe, zpět nulovým vodičem jen sen. tloustne v děloze pokory jak grál. následník čepele s digi tálním mozkem bez ruciček. selská jízda vychází z potřeb, kdyby z potřeby - musíme s koně dolů k božskému handlíři

každé poučení je skoro člověk. napůl v komatu napůl feťák. had zírá na toho luštitele. nakonec všechno jde k čertu. kdo ještě nikdy nebyl ukřižován zůstane mezikontinentální čepicí na věšáku očistce: mají vymalováno a nové linoleum pôzuje jak hranice

každá choroba jak nedělní křížovka, tajenou zmrvých-vstalý. piluje železné zdraví nenarozených. de jure milován, podváděn de facto. v latíně geneze: při průjmech laskavce vyšetřena stolicí v taláru. ošklivé ještě zošklivělo. prošly aspirin, sprýmovného ohleduplně

každý konec životu na pivotu hlásí kroky. z morkových kostí sněží klauni. jejich příďavný motorek sice po-kašlává, ale postrkuje. od propasti mír. patříme k sobě jak pudr a benzín, jak svaly a pouť. polucíme větru dešti. a pro střední dolet budeme opakovat

každá tragédie, každá krajina, každý sklep, každá zabijačka, každá ženská, každá komedie, každý hon, každý maso pust, každý pohřeb, každé jaro, každé vánoce, každá slivovice, každá svatba, každý bál, každá vážnost, každý den, každé poučení, každá choroba, každý konec

Viki Shock

Zahradní slavnost

Tu noc, kdy luna byla v úplíku, připomínajíc tak velkolepý lampión, pořádal markýz zahradní slavnost. Hosté již byli řádně rozehráti alkoholem smíchaným s afrodisiaky, když před něm byl služebnictvem předveden tucet půvabných nahých venkovanek, od panen až po zralé ženy. Čtyři z nich musely se položit břichy na stůl, aby jim byly, za hřmotného smíchu libertinů, vsunuty zapálené kostelní svíčky do zadnic. Do tohoto bujarého výbuchu veselí pronesl markýz krátký projev: „Umění nemá nic společného s morálkou a já se cítím být umělcem, tedy jím jsem! Kašlu na předpotopní písmo svaté, kašlu na egoistické mravokárství lidu obecného! Pro buržoasii platí jen její vlastní zákony! A já jsem absolutním vládcem svého panství! Nemám nic proti tomu milovat se vyměšovacími orgány ani žádnými jinými! Tedy do toho, pánové!“ A po těchto slovech bez nejmenších rozpaků vložil svůj ztopořený úd do úst ženy, která mu stála nejbliže. Na to začaly pravé orgie rozmarných aristokratů, které skončily až nad rámem jejich fyzickým vyčerpáním a hromadnou smrtí zprzených nebožáček. Nejdéle vydrželo kvarteto dívek, jež osvětlovalo tento sabat. Avšak s příchodem svítání byly svíčky již k ničemu a rtič neštastnic posloužily jiným způsobem. „Nuže, dokonáno jest!“ děl božský markýz přehlížejše uspokojeným pohledem své vzácné přátele, tyto pilíře monarchie, kteří byli právě zaměstnáni sprovozováním ze světa poslední oběti. Hradní příkop byl naplněn, slavnost se vydařila.

Z rukopisu Karel Bodlák - Květy bodláčí

Životy chudých poddaných jsou velmi žalostné, jim samotným jsou téměř k ničemu. Proto používáme-li jich k obohacení naší kratochvíle, dáváme jim tím alespoň jistý smysl.

Exitus letalis - Bodlákův strašlivý Vpeklopád

„Všechno je nicotné mimo Smrt,“ to byla poslední slova prokletého básníka Karla Bodláka, po nichž se odebral k božímu soudu, kde byl odsouzen k věčnému pobytu v pekle. Žádost o odvolání byla mu zamítnuta, čímž se jeho osud naplnil. „Vaše rouhačské Květy bodláčí jsou výsměchem všemu božímu dobrdiní! Jak se oceňujete prosit o milost, vy, jenž jste celý svůj život oslavoval čistě krystalické Zlo!“ Po těchto rozhořčených slovech nejvyššího soudce byl nešťastný poeta sražen do podsvětí. Tam už jeho příchod dlouho očekávali. „Ach, jaká to čest pro nás, drahý Bodláku!“ pravil samotný kniže pekel Lucifer, když mu představovali roztřeseného a zmateného básníka, jehož zrak silně se leskl hrůzou v očekávání věčných muk. Na to jej Satan objal kolem ramen a procházejíce s ním svými državami, konejšil jej vlivným hlasem: „Příteli drahý, snad byste nevěřil všem těm pověram, jež se o těchto místech vyprávěj? Vzchopte se přece a pak se rozhlédněte kolem! Vidíte tamhle u toho karetního stolku?“ „Ale to je přece Nerval, jenž se před dvanacti lety oběsil!“ vykřikl překvapený Bodlák. „Ano a vedle něj náš drahý Poe, samozřejmě již zcela opilý, jehož dílo jste tak pěkně přeložil, a další Vaši přátelé a milenky, jež Vás již předběhli. Ostatně je tu i Váš Černý tulipán. Jen běžte k nim, běžte!“ pobízel Lucifer mile překvapeného Bodláka, jenž se s radostí opět shledal se svými bližními, aby se znova mohl opájet nestoudnými vásněmi, drogami a nakaženými prostittutkami. Tak bylo mu umožněno trpět věčně, jak si to vždy sám přál.

Jestliže věčný život posmrtný je stejný jako život, jenž jsme již prožili, není snad jeho nekonečné opakování trestem nejvyšším?

Champavertova poslední Rapsodie

Pétrusu Borelovi

Po čtrnáct dní nevyšel jsem ze své světnice. Nová bledost stále připojovala se k obvyklé mé bledosti - vlasys pomalu šedivěly. Avšak patnáctý den navštívilo mne samo slunce v podobě nejnádhernější ženy, jakou jsem kdy spatřil. Krácela po pokoji, houpajíc vyzývavě bezchybným poprsím, s širokými boky, silná a pyšná, zkrátká jako slunce, jímž také byla. A všechno toto živoucí světlo myslilo a pravilo k mé osobě: „Nepoznáš temnočerné květy zla a bodláčí. Budeš věčně podléhat vlivu mých zlatavých polibků.“ Byl jsem natolik ohromen, že jsem otevřel láhev svého nejlepšího vína a velmi rychle jsem se opil. Má zachránkyně pila se mnou, nebyla však uvnitř alkoholu a brzy se mi svalila k nohám. Opilé slunce válelo se mi jak dlouhé tak široké po koberci. Jsou ženy, jež budí chuť přemoci je a užít s nimi něžnosti bez slabosti, energii bez násilí. Sklonil jsem se ke sluneční krasavici a přísál se na to místo, kde je vždy teplo a kde ženy voní tak sladce. Nevím jak dlouho svíjel jsem se rozkoší bez únavy v přístavu zbožňování. Potom přišel čas rozloučení. Bez zvuku pronikla okenními tabulemi a měkkce vystoupila po svém oblačném schodišti. Od té doby chodím opět rád na slunce.

A tu v úpalu slunečním, jenž zahříval jeho mozek, upadl do stavu halucinací. Milosrdná smrt byla mu vysvobozením z pouště utrpení, kde slunce později vybělilo jeho kosti.

Božský diabolismus

Ten rok panovala vražedná vedra. Vzduch, hustý tak, že by se dal krájet, stál na jednom místě. Půda praskačka, dobytek hromadně hynul a lidé modlili se v kostele: „Pane slíť se, ó, slíť se v těchto hodinách a dnech, kdy i psi úpejí bolestí pod sluncem! Pomoz nám, prosím! Zachraň naše holé životy!“ Strašlivě zahřmělo, však ani kapka nedopadla na zem. Poté dostalo se jim šňury odpovědi: „Snad mne nechcete rozplakat? Nemáte žádného práva žádat o milosrdenství, vy příliš šťastní smrtelníci! Co já činím, dobře činím, a basta!“ Byl to hlas Boha anebo pekelná mámení? Jak měli chápát tato slova? Na to si nikdo z přítomných nedovolil pomyslet, avšak jejich víra doznala v okamžiku strašlivých trhlin. Když ve svatostánku pominulo ohromení, ozval se hromadný nárek, jenž byl však záhy přehlušen silným pronikavým hlasem statného venkovana středních let: „Pane Bože náš! Ty, jenž jsi páñem všech výkalů, jež s radosí očmuchačáš a snad i pojídáš, ty neřádný kramáři s oblaky, děkuji tě pěkně za tu polévku, za tu šlichtu, kterou jsi nám umíchal!“ Celý kostel najednou ztichl. Když si kněz uvědomil, jakým neodpuštitelelným rouháním bylo znesvěceno místo pro pokorné věřící, bez zachvění brvy změnil se v inkvizitora a jedinou větou vyzval dav, nyní již opravdu zpítomělý a pološlený, ke kačířovu ukřižování. Ještě to odpoledne bylo tak učiněno. Neznaboh, jako Ježíš vlastní krví pomazaný, sténal na dřevěném symbolu víry. A jako by Hospodin spatřil v něm svého syna, ustrnul se a hromovým bleskem ukončil jeho trápení. Mrtvolu na kříži pozvolna dohořívala, když spustil se lehký déšť. Déšť vykoupení, jenž houstl a sílil, aby po celých třicet dní smáčel těžce zkoušený kraj.

Pán má rád své ovečky a nejvíce ty, jež ho milují až k smrti. To je pak vždy velmi smutný a dojatý, často až k pláči.

Jednoznačný případ idiocie

Když Vás tak vidím, má delikátní krásko, s nohami daleko od sebe směřujícíma vzhůru ke hvězdám, vidím ta pekla, jichž svět jest pln. Naháníte mi nevysvětlitelný strach. Co mám si myslit? Třebaže jsem básník, nejsem přec tak hloupý. Ustaňte pokoušet mé touhy a mou pýchu! Ach! což je třeba věčně trpět? Jsou snad ještě strasitiplnější neštěstí, než zamílovat se? Proč bych já neměl mít svého dobrého anděla? Do Vaší opojné, nevyléčitelné vůně, tak bizarně sladké, pohroužil jsem se zcela. Jak dokážete milovat a mazlit se! Především s jinými. Snad máte dostaveníčko s některým mladým důstojníčkem. Snad naleznete klidu někde daleko od Vašich očí, kadeří, retů a řader. Na vzdálených pobřežích, kde se evropský duch snoubí s lehce opiovaným tabákem, se žvatláním ptáků za verandou. Tam někde pokusím se žít bez Vás, tam někde, dá-li Bůh, dojde má duše klidu.

Hodiny strávil na pohovce, v kajutě krásných imaginárních přání. Sny! Stále jen sny! Zemřel doma o pár let později v úplném zapomnění.

Tajemství soumraku

Již stokrát slunce, zářivé nebo zasmušilé, vytrysklo spleenovitou kopulí nebes, nohy majíc zabořeny v řemeni na krku, jakoby se vysmívalo bědování býdy veškerenstva. Lehoučký šum přinutil mne zvednout oči. Spatřil jsem toho prohnáneho závistníka, obra ležícího nebem. Chvílemi táhl stín oblaku, jako odraz pláště vzdušného víru. Pak nasadil k ústům obrovskou troubu obtočenou těžkými slzami bouře a rozchechtal se ohromivě pitomým smíchem. Nebe nyní nabývalo jemných a nejasných barev soumraku. Zvláštní to země, ponořená v mlhy našeho severu. Slavná noc zaujala své místo s dlouhým kusem šňůry, která potud visela až na zem. Orchester vrhal do noční tmy slavnostní zpěvy, hysterické podle lékařů. Nikoli! není již minut, není již vteřin. Čas zmizel. Ó noci! ó občerstvující temnoty!

Kdo jsou ti nešťastníci, již večer neutíší v samotě plání, v kamenných labyrintech, v lázni tmy? Soumrak pří vydražuje šilence.

Robert Candra

Hlína

Jsou větve
ohlodané na čerň.
Jsou pole prodřená
až k vodě.

Bezedné dny.
Uskříplé,
zadrhnuté
na jediném bodě.

Jiná andělská

Čas se roztrhl jak vypasený život
– skučící kručící žaloudek veprák nedlazela bez piva
zachrcelo škubané sukno polštářků a duchen
a zběsile teď lítá peří peříčko prachové
a do nosů a úst se dere tlačí
už kašlem
dusíme se
už lepí se nám trubice a v cévách tuhne
rudobílý svrab
už rozlézá se v útrobách
a množí narůstá
vyráží ven póry místo jedu
místo chlupů místo řas

už stává se
tak prosté
anděl
z každého jednoho z nás

když čas náš
roztrhl se

Vladimír Pospíšil

Noci se barví stínem lamp

Noci se barví stínem lamp
pampa pana Pána bravurně kráčí
okolo paprik, okolo sídliště
kde stokrát se rozsvítí

Sídlištní svět na pouliční refýži
kríží z křížovatky chodce
pastelka v ruce náhody
na schod upadá

Zahrádka úsměvů
kríží vzkřík příběh tunelů
holub vzlétá nahoru
kde prach zavrávorá u závor

Kolona, šňůra, příběh, tvar

Ivan Petlan

Jedna vedle druhé

Vydloubané suky
Prkna
už otvírají oči

Zástup plážových šaten
hraje si za našimi zadý
na tichou poštu

Jan Krčma

... . –

Sobota dopo
vratky i pohled
tesil nenapojíš
louže

ledne
žaludky se bouří

tón
vyjeví vůli
mouchy však
své ví
a srdece se
usedají na pozůstatky
jeho

blýskavice
(oko neodpoví)
skleněnky
se vždy nejlépe
přivítají s důlkem

: A na stáži?
Tam jsem si
utahoval z Opaska

Eva Talpová

Modrá

Nohy plné modřin
tančí lehce přes obzor
Kopce oddechují
v pravidelném rytmu

Kdesi dole se suně vlak
a lidé
slzící z častého kouře
v kostkováných zástěrách
a pruhovaném kanafasu

cucají trnky

glosy • recenze • zprávy • anonce

p o e z i e 1 9 8 9 - 2 0 0 0 (I I)

Jaroslav Kovanda

Z POEZIE LET DEVADESÁTÝCH

zdají se mně nejzajímavější některé básně **Bogdana Trojaka** (1975) a **Martina Stöhra** (1970). Protože sázejí nejen na obraz, ale jsou ustrojené: často rýmem, často pomocí mezislovních průniků, průsaků, morfémů (Stöhr), a jsou *odněkud* (Trojak). Někdy až příliš udělané, někdy by jim větší spontánnost jenom prospěla. Mezi záplavami veršů útočících na naše všechno možné však vynikají úsporným „přemýšlivým pohybem“ a až „wolkrovskou“ čistotou...

Martin Stöhr
Koření

*Eliáš projel,
hoří mák.
Z ortelu léta
je to tak.*

*Pták zrno upustí,
chce se mu níže,
pro svaté koření
u paty kříže.*

Bogdan Trojak
Půlnoc

*Kosatkou luny zválená louka.
Stříbrnou ploutví škrábnutá zem.
Psí hvězda boudu v tobě si stlouká
a bude věrná. I s řelězem.*

*Půlnoc se vybíjí na anodě
zalité v slze - tvrdé vodě.*

K autorům výše uvedeným bych přiřadil básně témař neznámé **Hany Žaludové** (1975), poprvé publikující v minulém Psím víne:

xxx

*S očima ženy
srdcem dítěte
je bytost uvnitř mne
jediná
s kterou navždy chci se spojit*

*Bezvěká
kráčí mnohem dál než já
a přece jakby nemohla mne dojít*

verše přesné, a přitom sklenuté, zdá se mně že podobně naplněné jako verše Stöhrovy a Trojakovy.

Už několik let si čtu v **Petrovi Čermáčkovi** (1972) v jeho Drkotání větví (1998, Host) i v básních tu a tam otiskovaných časopisecky a v bibliofilských miniaturách, které vydává mnohdy s vlastním výtvarným doprovodem. A zaznamenávám pomalu, ale sporou snahu pokládat slova

„mimo děj“ a tak, aby nezavazela, jestli je mně rozuměno... Verše nezáprou, že je psal lesník-ekolog, a zřejmě i piják čaje někde od zamízeňho Cin-ling-šanu...

Havran v mlze.

Rytícký let.

*Slunce je bílé
jak lůj na rtech.*

Verše, jimž se dá věřit snad bez zbytku, verše bez jakéhokoli zbytkového cukru poetických nasládlostí, verše tak opravdové, že se chce věřit, že poezie má smysl, jsou podle mne v básních **Zdeňka Volfa** ze sbírky **K svému** (Host 1999).

NA HLUBINU

*Rád v modlitbě
k Tobě
zlobím
jako dcery před spaním*

*Dneska ještě
sis mě
Tati
neuzil
ó
Otče
o všechno jsi mě
objal*

„Slova jako pecky v třešních“ řečeno s pomocí básníka **J. H. Krchovského**.

Asi žádný minipřehled poezie let devadesátých, ale ani osmdesátých, nemůže tak excentricko sebeštředné verše minout, ať už se „přehledněkovi“ zamlovají nebo ne.

Je vůbec někdo v české poezii tak odvážný, tak nadřazeně odhalující naši p. t. konečnost, a tedy i zbytečnost? Někdo tak jednoznačný, a přitom ambivalentní?: ...*tři židle, ty jsou pro lemetry/ a čtvrtá pro mne, pro nás dva?* Anebo je J.H.K. jen Jiří Žáček s opačným znaménkem? Jsou to zručné olejotisky s laskivním obsahem, a proto tak dobrě jdoucí na odbyt?

*Moucha se topí v pivu nedopitém
nečinně potácím se pustým bytem
nejenom k lidem, ale k sobě item
cítím jen odpór, odpór se soucitem*

glosy • recenze • zprávy • anonce

Je Krchovský brillantní solipsistický grafoman anebo génius, který ví, že všechno naše činčání, ty rituální tanečky s Bohem, s Církví, Jsoucнем, Společností jsou jenom ztráta času, ostatně předem podezřelého už, protože nahnilého smrtí? Anebo je Krchovského poezie hrou? Na pózu? Na ony z formalínového šera místnosti-ateliéru vystupující už vzpomínané olejotisky? (Zde se mně nabízí srovnání s fotografem Saudkem...) Čili Krchovského poezie jako provokace? Jenže pregnantní provokace? Nenutí vlastně Krchovského poezie svým brillantně řečeným Ne jiné autory brillantně vyslovit své Jo?

V poněkud opačném gardu k básníkovi Krchovskému je kritikou oponíjený (až na básníka a kritika Jana Štolbu) básník **Jan Novák**. Jestliže u Krchovského vše lineárně, sémanticky nepříliš proloženě, popsáno do mrtvé, čist básně Jana Nováka je mnohdy únavné, konotací nadbytek, jeho básně je dobré napřed „poloklatat, poválet na patře“, a pak třeba zadu přečíst.

Z jeho tvorby mě nejvíce zaujala sbírka GAYA, GAYA Politický okres Kyjov v. v. Jako perličku můžeme dodat, že Novákovi coby podkladek pro sbírku posloužila mapa kyjovského okresu se svými více než čtyřiceti obcemi, z nichž většinu prošel! Tím se snad vysvětluje i jistá snaha o reprodukci objektivní zkušenosti(?!), která tu a tam z textu prosakuje. Na rozdíl od veršů Krchovského, ale i Jiřího Dynky, (o nichž psáno v rubrice Čtěte), odvázejících se z pocitu, Novák jako by začínal čtenáře slovem.

*· chrást nemůže brází. podlomeny
v kolenou víceméně zběh, Chrástovice
o dálce oranice, z boju o vlast
nářaďovec, nářadím život žil*

K básníkům, jejichž verše vystihují dobu devadesátých let snad nejkompatibilněji, patří podle mého názoru **Michal Šanda**. I když experimentuje s různými formami „básní v próze“, viz jeho fiktivní antologie bluesmanů Blues 1890 - 1940 či texty z Psiho vína č. 15, jež vznikly jakoby vyvrážením časopisních povídkových pokeců z předminulého století, i s použitím tehdejšího slovního herbáře, mám za to, že k nejlepšímu, co Michal Šanda napsal, patří texty podobné těm z „Dvaceti dek ovaru“ (Klokočí, 1998):

*ZTRACENEJ UPROSTŘED SKLA A MRAMORU.
„přišel jsem se pozeptat kde se zasekly dividendy
z kuponový privatizace.“
ulíznulej selfmademan v kvádrů od Hugo Bosse
s kravatonu s gravírovanou sponou
mě opovržlivě sjel od vousů k teniskám.
na psacím stole z aljašskýho modřínu
stála opřená o humidor na doutníky fotka postarší dámy
v květovaný zástěře. macešky. jiřiny. obňostroj
barev tryskající ze sopečnejch fícnů
petúnií.*

*za stolem v regálu
vykukovala mezi šanonama hlava
dřevěnýho grošáka. tutové má místo podkov kolečka
napadlo mě a moc bych za to nedal
že právě jako já s ním kdysi vyryval šmouhy do linolea
v kuchyni pod dřezem.
„nezlob! a skoč s Šemíkem k Vinařickejm
víš že já s touhle tetou -
dneska je na nás klíč od prádelny.“
natukal moje data do computeru.
a oblaka páry
a vůně mydla s jelenem
a bluesovej rytmus valchy.
„jediná akcie?“ zeptal se
tim nenapadnutelným tónem
s trnem v podtextu.
sám mi nabrál na smeč
ale za živýho boba*

Podobně se to, co bych se pokusil nazvat *lehké postižení doby*, daří zvládnout širší veřejnosti neznámému **Jiří Dintaroví mladšímu**, publikujícímu především v nepříliš kvalitních „xérech“. Jeho až sprejersky rychle psanou poezii jsme tiskli v čísle 5, 6 a 9 PV a od té doby o ní nemáme zprávy.

*v paprscích světla pohybující se améby
douzejme v digitalizaci*

*třeba jsme jenom
software
někde
v nečem*

<i>lidi na lyžích</i>	<i>schoulit se</i>
<i>lidi na saních</i>	<i>schoulit se navenek</i>
<i>lidi na piku</i>	<i>schoulit se uvnitř</i>
<i>lidi na beru</i>	<i>lidi choděj po ulici</i>
<i>vlasy se trhaj.</i>	<i>a skrz ně prosvítá tma</i>
<i>„né, já dělám do fčel!“</i>	

Zajímavým autorem, který oživuje netradičním způsobem naše západní pohraničí, je **Radek Fridrich**. Jeho poezie se mně líbí pro svoji ukovenost, opravdovost radosti z objevování, která nereflektuje na laxnost básnických figur, na nezávazné blábolení, na tu mnohdy tak *bulající* / slovní hmotu, která se všude kolem nás s takovou potěhou potoulká.

glosy • recenze • zprávy • anonce

Gusstaf Rossenkranz

(1887-1916, Streckenwald)

Přes hory jde zpítý bůh.
Starci mrznou, skučí Kuh.

Ženy již nepekou bochníky vonné.
Engelchen uvěřil, v pasti Ur skonem.

Jen stopy jsou, jasné a ploché.
Šlape je dál, hor stráže Jochen.

Rumrich už neskubrá, brumlá jen, pije.
Syčí kraj, zapustlý, v Erzherzu, zmijen.

P. S.

Tento možná naschvál až příliš subjektivní pohled na poezii 90. let bude v příštém Psím vínu doplněn ještě přehledem od Radima Kopáče.

*/překlep, původně mělo být bublající!

Veronika Plachá **Nad poezíí Miloše Doležala**

Jazykový styl...

Jen ojediněle se stává, že následující umělcova sbírka (po Podivicích Obec) pokračuje bez jakéhokoliv náznaku prodlevy ve stejném tónu, jako tam, kde jako autorova prvotina skončila. Mezi tyto výjimky patří i díla M. Doležala. Přičemž zde nedochází k zásadnějším proměnám Doležalova jazyka ani ke změně autorského pohledu na okolní realitu. Obě sbírky dokazují, že Doležalovi není vlastní jakékoliv experimentování s jazykem a obrazem. Jeho poezii lze (v tom nejlepším slova smyslu) označit spíše za tradiční či tradicionalistickou.

Doležalovy básnické kořeny bychom, vzhledem k jeho snaze o epickost básně a o zachycení lidských osudů, mohli hledat v některých sbírkách Jiřího Koláře (např. Vršovický Ezop). Nemalý vliv na autorovu tvorbu má také poezie Františka Halase a Ladislava Fikara.

Veškeré poetické dění je soustředěno do krajiny Českomoravské vrchoviny, do jednoho místa, které může mít pouze obecné pojmenování - obec - či zcela konkrétní - Podivice. Je vlastně úplně jedno, zda jde o místo reálné, či vůbec neexistující. Doležalovi se totiž podařilo vytvořit svébytný básnický svět, který zaplnil množstvím osudů a příběhů.

Důvěrně známý kolorit krajiny, milníky strání, sadů, vesnic a hřbitovů, vědomí osudové spojitosti s předchozími generacemi, tělesně již propojenými s prstí rodného kraje, duchovně vzepnutými v metafyzickou klenbou, scelující prostor domova... To je výchozím půdorysem sbírky Podivice.

Stěžejním tématem je pohled na život prostřednictvím jeho strmého mezníku – smrti. Ostatně, ta je přítomna ve většině básní i ve vstupech, které Doležalovy sbírky uvádějí. U sbírky Podivice je to stránku a půl dlouhý soupis úmrtí ze zápisníku Josefa Vondry.

Rudolfa Prokopa zabily krávy dne 5. dubna roku 1950, to bylo před svátky velikonočními, ve středu v 9 hodin dopoledne, jel válet oves

Antonín Rydl zemřel dne 11. září 1948, to byl bratránek

Hrubá zemřela dne 26. června roku 1939 v půl osmé v pondělí ráno. Bylo jí 46 let. Hrubí!!!

...

Jan Samek zemřel dne 30. června roku 1949, můj kamarád...

Na základě toho by se dal Doležal vřadit do tradiční linie českého básnictví, usilující na základě křesťanského pohledu na svět vymezit postoj člověka tváří v tvář těmto konstantám.

Smrt v Doležalově pojetí...

Je zajímavé, že se Doležal, jako jeden z mála nastupujících básníků, pokusil aktualizovat staré, veskrze venkovské povědomí o smrti jako o paradoxně nejpřirozenější současti každodenního života. Zachycuje onu zvláštní atmosféru běhu obyčejného života, jakoby „zpestřovaného“ při všednodenní dřině úmrtím či narozením druhých lidí.

Doležal chce po vzoru „předků z Pasecka a Drnovicka“, kterým je sbírka věnována, zcivilnit smrt v její duchovně scelující podobě (v básni Po pobřbu), stejně jako v podobě fyzické (např. při „kusu řeči“ s hrobařem v básni K samotě).

...

*Sešel jsem k němu na kus řeči
-Ach jo, musím se chladit piviskem
v tom brobě byste nevěřil
jaký je vedro. Podívejte, zrovna sem vykopal hlavu,
má ještě vlasy, to byla krásná modroooká blondýnka
ze sousední vsi, šla k zubaři,
bylo jí jednatřicet, a než na ni přišla řada,
tak na tý chodbě umřela, tak ji sem šoupli*

glosy • recenze • zprávy • anonce

matku vod tří dětí.

*No to sem kopal v Ledči a našel krásně dlouhéj cop,
metrovej i s černou mašlí.*

Jó vlasy vydržej!

...

*Musím udělat jámu takovou
aby devadesát čísel nad vško
ale dneska na to brobaři serou
udělaj maximálně třicet čísel
a končej to pak jdete a koukáte
vyčubuje prozraný tělo jak užmoulanéj krtek.*

...

Smrt i narození tedy svým způsobem prostupují i celou kompozici sbírky.

„Čas Podivic“...

Doležal vystihl i drsné kouzlo onoho ročního údobí mezi podzemem a zimou, a na druhé straně zase až mytický obrat ze zimy k jaru. Pro Doležala je časem Podivic právě tato roční doba sychravosti, bičujících deštů, nekonečných nocí, tlení a jakéhosi neustálého svážení „...posledního jetele dětských kolen...“ a „...sedřených rejčáků, jež do blíny slezou.“

Dominující atmosféra podzimu a zimy, kdy příroda umírá, ustrnuje, protkávána paprsky jara a léta, zrození a života. Všechno to však opět vyústí do smrti. Stačí si přečíst třeba jen názvy některých básní (*Průhled na smrtnou neděli...*, *Dušiček...*, *Po pobřbu...*). Básník přitom obrazy venkova nevrší přes sebe, ale odděluje přísně poezii od poetična, prchavost od nehnutosti.

Sobota

...
*mlha do mytin se vpíjí
osírelý sad zkameněl
potměšile stojíš před oknem
s deštěm křížíš se

vlak výběl pročís
už piší za kopcem
datel v lese kříší umrlce
sbnilem rozmok kraj*

Cizincem v rodném kraji...

Je však možné, aby dnešní „poměštěly“ člověk - básník hledal svou tvorbou identitu skrze rodný kraj a rodové větvění bez iluzí, snů a stylizací? Po přečtení básní *Cestou do Podivic*, *V zoufalosti* a *Když říjen v listopad* si myslím, že to možné je.

Tyto tři básně diametrálně obracejí celkové směrování knihy. Obsahují totiž v sobě vzácné napětí, které nemůže spočívat v ničem jiném než v intenzivním subjektivním prožitku. Tento prožitek jako by vývěrá ze zoufalství: „smilujte se, neboť tam je mé bytostné zázemí, od něhož jsem odtrhávám!“ Z těchto básní skrytě zaznívá motiv města, vábivý jako magnet, vytrhávající člověka z jeho domovského zázemí a odsuzující jej tak do role cizince v rodném kraji. Zde nacházíme žhavé jádro Doležalovy zkušenosti, které navzdory všemu nevyvěrá z prožitku rodného kraje, ale právě z odtrženosti od něho. Většina básní přitom tento zásadní rozpor spíše zakrývá, než odhaluje. Vždyť podstatou a hlavním úsilím v poezii je hledání a nalezení „sebe skrze sebe“. Vše ostatní – ať už jde o přírodu, vesnickou pospolitost, městskou ulici atd. – je jen důležitým článkem, který by nikdy neměl překrývat onen prvotní vztah.

Básník – Doležal je básníkem existujícím pouze v nepředstavitelném pnutí mezi dvojí láskou – mezi domovem daným a zvoleným. Je básníkem, který je věčně na cestě, která zpředmětuje zoufalství a naději. Podlehl-li by pouze jedné z variant, přestal by být básníkem.

V zoufalosti

*otevřete se dveře!
přivedte mi ji
at' vstoupí!
než tam, u nás, kohouti
rozvážou zobanem noc
a puknou žily proutí

nad roklí, mlha uzavřela
vyhlížení
uslyšet! uslyšet!
kroky a přiblížení

otevřete se dveře!
at' aspoň průvan
se mnou zalomcuje
výtab? kývám
nedojel a zastavuje

otevřete se dveře!
trnu, zbyvám
v kosti, podobné pasti věže
u zdi usínám*

• NOVINU • ORATI • TŘEBA • PLUHEM •
HLUBOKO • ZABÍRAJÍCÍM • TURGENEV

NOVINA

LIST • DUŠEVNÍ • KULTURY • ČESKÉ
ZALOŽILI J.S. MACHAR / F.X. ŠALDA / J. VODÁK

F. X. Šalda
Poesie.

Karel Horký: Verše intimní. V Praze, nákladem vlastním; Adolf Veselý: Řeč země. V Brně. Neperiodická edice. V dospodu ke svým „Veršům intimním“ vyslovuje p. Horký jako své nezvuklatelné credo zásadu, že „co je napsáno, není básně“. Ze tento nihilism je nejen krajně nebásnický, ale také absurdní, není třeba dokazovat; pravý básník věří a musí věřit, že může vykoupit z pomíjícnosti i nejprachavější svůj dojem a cit a zajistiti mu kus věčnosti, vznese-li je do výšší sféry básnické i umělecké formy. Ale v tomto credu přihlásilo se, zdá se, bezděky sebepoznání: o verších p. Horkého platí opravdu, že nejsou básněmi. Jsou to rýmované feuilletony, jsou to zveršované causerie, výpady i nápady a snad i leccos jiného ještě, jen ne básně; k tomu schází jím výšší nutnost formová, která činí z veršů právě básně.

Pan Horký jest jistě obratný, bystrý a temperamentní novinář: našel si svou ne právě úzkostlivou manýru pro inverktivu i glossu sociální, pro útok, rozhoreni, pošklebek. Vidí často věci hodně povrchně – a již to získává neomylně sympatie široké obce čtenářské; a vyslovuje své soudy vždycky pestře a hlučně s vědomím neomylnosti, což je také vyzkoušený prostředek, jak strhovati. Lidé nestojí o to, aby jim říkal něco, co jsi sám celým svým vnitřním úsilím poznal; lidé chtějí jen, abys pověděl nahlas a co možno hlučně a pevně, co si myslí sami a co vědí sami. Toť celé tajemství úspěchu a popularity. Bylo, jest a bude.

Budiž mně rozuměno. Nechci a nemohu upírat p. Horkému ani jako veršovci talentu nebo temperamentu a verry. Nikoliv. Jsou strofy a stránky v jeho knize bystře myšlené a věrně vyšlovené, stránky, které mají jakousi křepkost a útočnost, jakousi jiskru neb jakýsi trysk a spád – jen že všechn ten talent jest na neštěstí záporný a básnicky i umělecky korumpovaný. Světlíkuje, ale nesvítí; blyskotá, ale nehřeje; drázdí, ale nepodmaňuje; rozkládá jen, netvoří.

Pan Horký jest novinářem i ve svých verších - a to vysvětluje všecko. Sapienti sat.

V prvním čísle své sbírky, v Noži, který jest nejvíce ideovou zpovědí, čtu takové názory:

neb každá prostá rána,
prostorem diktovaná,
má pevný, ostrý cíl:
ve zbytečného chodce
kdo vrazí ostří bodce,
ten nikdy nechybil.

Vraždit zbytečné chodce – v tom vidí pan Horký heroism. Mně se to zdá heroism velmi pochybný a slovem: papírový. A takovými papírovými pósami, nezdůvodněnými věci a vypočtenými jen na dojem velmi povrchní, hemží se jeho knížka.

V téže básni o několik stránek dále čtu verše:

Slyš – ptáčka slyším pípat.
Ráz! Jedna, dvě, tři! Výpad!
Zapomeň ptáčka! Tni!
Zpěv překáží-li vzduchu,
nedávej přednost uchu,
sud', odsud', rozetni!

GROSMAN • A. SVOBODA • V. PRAZE.

glosy • recenze • zprávy • anonce

Jak může *zpěv* překážet vzduchu? Není to všecko absurdnost, není-li to něco horšího, totiž nejemnost citová? A tak mohl bych citovat snad půl knížky a ukázat na řadě příkladů prázdné poseurství nebo povídavost nebo banálnost nebo mlhavé pohodlí.

Pan Horký naučil se při svém metieru jakémusi plakátovému stylu, dá-li se tomu vůbec říci styl. Jde mu o to, zastavit široký dav, upoutat pozornost. Proto siříká vedle sebe hrubé pestré skvrny; odtud ty pitvorné rýmy, zachycené honbou neméně křivolakou a pitvornou; odtud výraz nepřesný, neúměrný, nehorázný nebo buršikosně nahzený; odtud častý nedostatek vší komposice, pohodlná a rozklížená stavba básní; odtud i jazyk nelogický a vrtošívý, neprokreslený a nezvážený. Aby se neřeklo, že křivdím: na str. 3. napsal p. Horký „*Po dýce* chvějnou dlaní – jsem žádostivě *chyt!*“ Po dýce mohu jen *sábnout* a chytit mohu jen *dýku!* Na str. 15: „Své všecky knihy dal bych, brachu, rád v šanci jedné Vaší tiché kantiléně.“ Pan Horký chtěl říci, že by dal všecky své knihy za jednu kantilénu jakéhosi přítele-pianisty. Na str. 12 čte se tato nehoráznost: „Žárlíte, braši, na ten kousek prstí – chcete *vyhnít* s požitkem svůj sen.“ Prosím: vyhnít svůj sen! Na str. 26: „Předivo dějů *tíhou vrcholilo*.“ Představ si to, kdo dovedeš. „Když lidský tvor, *dle* božích stvořen lící“ (str. 31). V Písmě praví se krásně a jasně, že jsme stvořeni *k* podobě Boží. Seznamem takových monster mohl bych vyplnit sloupce a sloupce.

Nepozastavoval bych se nad takovými nešlechtěnostmi výrazovými, kdyby byly v knize výjimečným lapsem. Ale ne: jsou pravidlem a udávají ráz celé knihy. *Takto* psáti smí se opravdu již jen v Čechách – i v Německu jest to již nemožné. Jinde básník jest básníkem jen za cenu duševní i výrazové čistoty a ryzosti, za cenu stupňované jemnosti a pozornosti myšlenkové a jazykové, za cenu melodické zákonnosti, hudby vnější i vnitřní. U nás soudí se neustále, že básníkem nemůžeš být bez nedbalostí a buršikosnosti výrazové i citové: v tom jest praktický důsledek opovrhování vším pedantstvím. Básník je volný duch a pohrdá všemi hnidiopichy! Všemi kantory! Jest „přirozený“ a „bezprostřední“. Jest syn Mus a zpívá, jak mu diktuje inspirace, jak mu káže i teorie o básnických licencích. Básnické licence! Mimochodem vzpomínám si, jak jich nenáviděl zvěčnělý Detlev von Liliencron. To nebyl jistě pedant ani kantor a přece soudil, že básnická licence není než „Eselsbrücke“, hodná dost pro literární čtvernožce. A jak byl přísný k sobě i k jiným tento člověk o kypící duši! Přísný gramaticky, přísný technicky, přísný výrazově – přísný do pedantismu a hnidiopisťství. On – básník kypící duše, básník životních radostí a životního jasu! Pohádkou znělo by to našim geniálníkům a t. zv. volným duchům.

Stojí za povšimnutí, že původcem tohoto plakátového stylu v poesii, této zhrubovací manýry jest p. V. Dyk a že p. Horký navazuje často přímo na něj. Čti třebas báseň „Město“; celou fakturou, výrazem, technikou Dyk.

Ležel jsem v prostřed ornice

a znal ji jako tí červi.

Byla to dobrá kondice

pro špatné nervy.

Na tom však málo záleží

Lze časem přivynout vinám.

Přede mnou leží nábřeží,
mám okno jinam.

A o několik strof dál:

Cosi tu straší. Snad tu šla
jakási vina, vše vraždíc.
Člověk by výsk', však vůle zla
naň hrozí z dlaždic.

Právě tak klade pan Dyk nesrovna a bez přechodu vedle sebe detailly hmotné a pojmy mravní nebo filosofické; právě tak rozsekává strofu v mosaiku větnou i představovou; stejně násilně svazuje abstrakta s konkretními detaily („Vůle zla hrozí z dlaždic“); stejně nejasně napovídá jakési tragické děje a katastrofy, stejně si hraje s mystikou („Così tu straší. Snad tu šla jakási vina, vše vraždíc“); stejně razí v sentence slavnostního vzhledu zkušenosť zcela všechny a prázdné („Lze časem přivynout vinám“). Stejná metoda vět okleštěných do nesrozumitelnosti, stejná soustava divoce rozrozených slovných skvrn. Plakátový styl: chce zastavit rozrůžitého chodce, podmanit nepozorného kavárenského čtenáře. To nejsou strofy o souvislé vnitřní melodice, do níž se musí čtenář vcítit a jíž se musí vzdát pozornou soustředěnou myslí. To je jakási lyrická demagogika, která chce vítězit stíj co stíj a proto musí volit prostředky tomu odpovídající: že nemohou být ryzí a cudné, plyne, žel, z věci. –

Homo novus, pan Adolf Veselý, píše většinou vkusné verše, tvorené s úctou k básnickému výrazu, snažící se o tu melodickou logiku, která je bytostným kouzlem pravé lyriky. Ale to všecko: vodus, dobrá vůle, úcta a snaha jsou jen kvality záporné; vlastních kladných kvalit, veliké vnitřní nutnosti a celosti stylové, vnitřního tvůrčího imperativu básně jeho posud nemají. Daří se mu posud mnohem lépe jednotlivé strofy než celé básně; a cizí echo, tu karáskovské, tu neumannovské, bývá příliš vůzavé, abys rozpoznal pod ním vlastní duševní melodii autorovu.

Pan Adolf Veselý jest typický básník naší nejmladší generace. Mladý, literárně i umělecky vzdělaný muž, který hodně četl a většinou dobře četl a jenž vychoval si tím slušný vodus. A tím jest možno vystačiti také pro začátek při tvorbě původní. Ovšem jen pro začátek, neboť později ukáže se, že není pravých básní bez rozhodné tvůrčí sily, bez mravního jádra, duševního zušlechťení a opravdovosti, bez naléhavého vnitřního: *musím tudy a jen tudy!* Této veliké vnitřní nutnosti, která jediná tvorí styl básnický, není posud ve versích mladého básníka moravského. Jsou to posud verše vzdělaného a vkusného muže, psané v kultivovaném jazyce, jež si mladý nenenadaný a nevnímavý autor osvojil bedlivým a láskyplným studiem a který básní za něho často sám: neboť takovou osudnou a pamětihodnou vlastnost mívají již kultivované jazyky, v nichž bylo hojně básnický tvořeno. Tak v Itálii v XVII. a v XVIII. století nebylo snad vzdělance, který by nebyl napsal za život několik obstojných, formálně bezvadných a často i příjemných sonetů: svést slušný madrigal patřilo k dobré výchově jako umět tančit, šermovat, hrát v míč a jezdit koňmo. Nestavím p. autora mezi tyto literární hračkáře; nepodceňuji opravdovosti jeho snahy: soudím jen uměleckou hodnotu toho, čeho posud dosáhl. A tu jest nutno říci: posud jen umělecký průmysl, třebas ne ušlechtilý, – ne umění samo.

Milan Libiger

Hygienická kniha

Už potemnělý přebal třetí básnické sbírky Slavomíra Kudláčka *Zapomenutá noc* dává tušit, že půjde o vážnou poezii. A skutečně.

Více než čtyřicet básní, v nichž autor hojně užívá slov jako *smrt, slzy, bolest, srdce, světlo, tma*, je napsáno ve stejném, mollové tónině. Vážnou atmosféru ještě umocňují texty jedenácti depeší mezi vysílačkou Libuší a Londýnem z roku 1942, které jsou v knize také přetištěny.

Paradoxně právě autentické zprávy o válečných hrůzách tvoří nejsilnější část knihy. Tím, že mají tyto krátké, ale silné texty základ ve skutečnosti a čtenář si je může pomyslně ohmatat, se stávají páteří sbírky, pergolou, kolem které se plazí víno Kudláčkovy poezie.

Básně, respektive autor chce svými básněmi skutečnost posunout nějak dál, snaží se ji transcendovat mimo dobro a zlo, ale syrově sdělené skutečnosti pouze rozmělňuje. Hned vedle depeše: ...*Poměry v koncentrácích se v poslední době zhoršily. Mnoho mrtvých.* (*Libuše do Londýna, 16. května 1942*) stojí text: *Z času naprasklého jak džbán / začal vytékat sen / V něm cosi v blátě / Beztvaré... Těžce plovoucí // Chvíli se roztékal / po tmavé zemi / pak se vznášel.* (*Záblesk odjinud*) Nebo jiný příklad kontrastu přesného sdělení: *Možno-li, blaste meteory v tomto pořadí: 1/oblačnost, 2/tvar mraků, 3/mlha, kouřmo, sníh atd., 4/srážky, např. mží, prší, lije, sněží apod.* (*Londýn pro Libuši, 4. března 1942*) a jalové abstraktnosti: *Tušení něčeho za sebou / černějšího než všechno / snad obelisku // Výdech neznámého / volného světla / bez klobub / bez kostí // Hledání ve hvězdokupě...* (*Přelet*).

Také v dalších oddílech knihy, které tvoří už výhradně jen autorovy básně, jsou okamžiky poezie z masa a kostí přehlušeny beztvárymi chimérami intimních pocitů. Jako v básni Bílý proud se lze potěšit částí: .../*A lásky / (byly-li jaké) / straši na rynku / v nočních košilích // Vždy když se oteplí / ... aby se o rádek níž autor opět dostal do svého zpoetizovaného básnictví: ...*Tříšť šíře bílé říše / Jasný proud / blaženého slunce / Hedvábné doteky / vzdušných tanečnic... / Strašlivá láska / Vysoko nad krajinou / V závějích křídel / ...**

Jako by to už mělo každým okamžikem přijít, ale i na další stránce jsou zase jen slova plná barev a odstínů, bohužel však bez zásadního sdělení. Čtenář tak čeká a čeká až je nepozorovaně přiveden na konec knihy, aniž by se od ní „umazal“.

Radim Kopáč

Havlíček podle Huvara

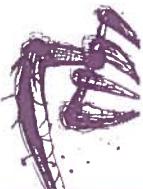
Jak lze také pořídit výbor z jedné poezie

Poezii surrealisty a klinického psychologa Zbyňka Havlíčka (1922-1969) oficiálně představil českému čtenáři až před sedmi lety vydaný výbor s příznačným titulem *Otevřít po mé smrti* (Český spisovatel, 1994). Editor Jiří Brabec sice předvídal, že „rozsáhlý soubor „versů pro malou If Lístky do památníku“ (1954-1960)“, který do knihy nezařadil, „si jistě neklade nárok na brzké publikování“, nicméně knížka vyšla loni v Torstu a nedlouho po ní se objevila publikace vydaná broumovickým nakladatelstvím Carpe diem: *Zbyněk Havlíček - Vlna od jejích boků*, s podtitulem „výbor z milostné poezie“. Nehodláme přezkoumávat kvality Havlíčkova básnictví, pozoruhodnějším nám v tomto případě přijde způsob, jakým editor a zároveň šéf nakladatelství Michal Huvar tuto více než stostránkovou knížku připravil.

Hned z kraje budí řečeno, že *Vlna od jejích boků* nepřináší zhola nic nového, tím méně „vůbec poprvé poezii Zbyňka Havlíčka na téma láska, pojatou v celé šíři autorova záběru,“ jak Huvar tvrdí v edičním dovedku. Jde o banální tematický komplíkat předchozích dvou Havlíčkových svazků: z Lístků do památníku, které vysly jen pár týdnů před carpediemským titulem, tu najdeme celou třetinu, zbývající básně dohledáme v *Otevřít po mé smrti*. O nic víc nejdě. Přičemž by mohlo jít! Jiří Brabec v edičním poznámkách k *Otevřít po mé smrti* píše: „Kompletní soubor rukopisů či autorových strojopisů - pokud vůbec existuje - se nám nepodařilo zjistit. Naše edice nechává stranou soubor básní z let 1940-1943 (...) a několik básní, jež autor nezařadil do sbírek.“ Pokud chtěl Huvar editorsky připravit knížku, ve které by něco bylo „vůbec poprvé“, měl pátrat právě tímto směrem.

Jenže to není všechno. Za podstatně závažnější, ba kruciální editorský lapsus, nad kterým opravdě zůstává rozum stát, považujeme následující Huvarův předpoklad, s nímž nynější výbor z Havlíčka pořídil: „Vzhledem k tomu, že naše vydání je čtenářské, přistoupili jsme v některých případech, kdy milostné pasáže jsou v básni „obaleny“ smrští sice půvabných metafor, leč přeci jen jiného zacílení a obsahu, než je milostný cit, ke zkrácení básně či vyjmout části z celku.“ No to snad ne! Cožpak editor může svévolně mrzačit básnické texty jenom proto, aby je následně mohl nacpat do předem dané škatulky? Cožpak může bezskrupulzně vyráhat části z kontextu, zbabovat souvislosti, po orwelovsku přepisovat minulost k obrazu svému? Co tomu asi říkají dědicové Havlíčkova díla? Vždyť poezie Zbyňka Havlíčka nemohla vycházet knižně za jeho života právě proto, že autor a po jeho smrti rovněž editoři jeho pozůstatosti nebyli ochotni ustoupit od „kritéria neporušitelnosti“ integrity básníkova díla! A najednou, dvacet let po pádu komunismu se objeví kdosi s patentem na interpretaci tentokrát „milostné poezie“ a začne přesně v duchu bývalého režimu diktovat: Toto ano, toto ne.

Definitivním paradoxem pak je fakt, že knížka Zbyňka Havlíčka *Vlna od jejích boků* vyšla „ve spolupráci s Ministerstvem kultury ČR v rámci programu Literatura a autoři České republiky“. Čeho se ještě nenadějeme!

glosy • recenze • zprávy • anonce

POUZE POEZIE

Prostřednictvím básníka Bruno Thomase (Cahiers du Sens) - našeho korespondenčního přítele - dostalo se nám do rukou 21. číslo (květen 2001) časopisu informujícího převážně o básnických aktualitách a aktivitách - AUJOURD'HUI POÈME, v rozsahu asi našich Literárek, jenž vyhází v Paříži a tiskne se v Belgii.

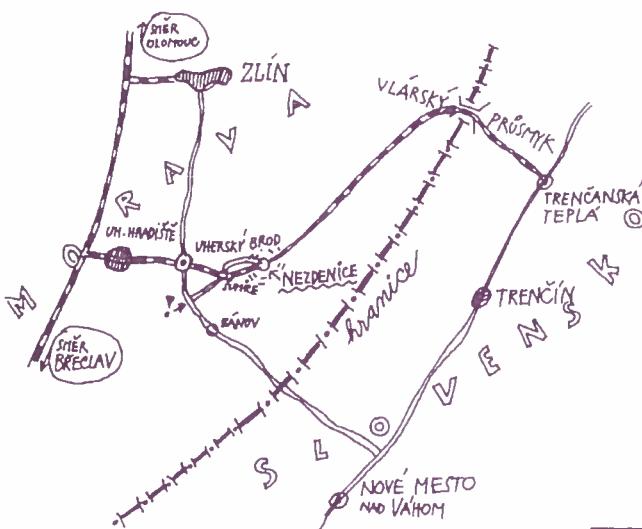
Pro nás „východní“ autory /resp. autory z pomezí/ může být zajímavé, že takový dvacetistránkový časopis běžného novinového formátu kromě šesti stran, zabývajícími se např. reáliemi Iráku, výtvarníkem Pierrem Soulagesem (1919), který vystavoval nedávno v petrohradské Ermitáži, v moskevské Treťjakovské galerii a v Toulouse, sledujícími velkou divadelní událost: uvedení Goethova Fausta v grandiozní berlínské scéně, jejíž realizace stala režiséra Petera Steina 15 let života a daňové poplatníky 15 miliónů eur, zbývajících 14 stran je věnováno pouze poezii.

Kromě básníků, kteří si ještě neosahali svou vlastní vydanou knihu, se tu objevují i verše černohorských autorů. V recenzích na „okluzní“ časopisy poezie se připomíná revue Saprophage, jež po 13 letech a 38 číslech (200 abonentů!) před nedávnem zanikla.

PO&SIE rekapituluje dílo Pierra Leyrise, překladatele hlavně Shakespearea, Blakea a Michelangelových sonetů.

Na jiném místě Pierre Seghers vzpomíná na časy, kdy byli Francouzi hladoví po poezii...

A v editoriu se dokonce praví, že tak jako „Generální stav“ po roce 1789 přinesly západní společnosti Práva člověka, tak by měly vzniknout „Nové stavy poezie“, které by mobilizovaly národ ve smyslu jazykové, kulturní a duchovní očistý. (Stát by naopak garantoval větší sociální podporu tvůrcům, donátoři by byli víc daňově zvýhodněni apod.) Aby nezůstalo u frází, něco se pro to bude dělat. Více jak 10 000 básní bude v nejbližší době rozmnoženo do plakátových formátů a vylepeno na 1 500 nádražích, na radnicích, v knihovnách, nemocnicích, ve vězeních... A chystají se další akce.

Psí víno oznamuje, že

letošní 3. VEŘEJNÉ ZASEDÁNÍ REDAKČNÍ RADY

aneb

3. básnická pout'

se koná ve dnech 31. srpna až 2. září 2001
v Nezdenicích.

Program: 31. srpna

- 15 hodin - Výtvarný verkšop: „Krajina přijímání“
(Táňa Havlíčková)
- Vaření nočního guláše
- 19 hodin - Zahájení, dispozice; MR - malý raut
- Výstava kaligramů a Morseogramů Mirka Koupila
- 20 hodin - Autorské čtení příchozích básníků
- Flétna: Pavla Šuranská
- 23 hodin - Noční guláš

1. září

- 10 hodin - Zpráva o Psím víně (J. Kovanda)
- Pasti a světla současné poezie - DISKUSE
- Zamýšlená „fúze“ Psího vína a Jihovýchodní pošty - rozprava
- 14 hodin - Literární verkšop: „Buninova metoda“ - popis Nezdenic
- 18 hodin - Odhalení „Krajiny přijímání“
- Večer prózy: čtení z „Buninovy metody“ a z textů autorů Jihovýchodní pošty
- Josef Holcman uvede svou knihu „Týden co týden“
- Antonín Bajaja: úryvek z novely „Vlci“

Hudební doprovod - jazzlá skupina „KAŠEL MIMINKA“

2. září

Společné koupání

Nezdenice - obec na pomezí České republiky (5 km od Uherského Brodu) - do Nezdenic jede vlak - místo setkání: táboriště nad koupalištěm (Skala); vysvětí každý místní občan...

Ubytování: Staří a nemocní prominenti v chatě.

Básníci ve stanech.

Vezměte si s sebou spacák, plavky a jakýkoli text, který jste vydali a budete chtít vystavit resp. prodat.

Veškeré dotazy do administrativy časopisu.

P. S.: Máte-li menší stan, ulehčíte nám situaci, vezmete-li jej s sebou.

• Č T Ě T E •

Jiří Dynka líviový lenkový

Můžete škrtnout: Jestliže doby nedávno minulé (Protektorát a léta paděsátá) nazýváme dobou strachu, léta reálného socialismu dobou lži (V. Havel: život ve lži...), tak pro devadesáté roky a současné se nabízí slovo kýč. Strach, lež, kýč... asi jediné státoprávní formy; mám-li si vybrat, zbyvá stejně jen ta poslední. Ah so. Jenže to je hodnocení veskrze posidérní, novinářské, prvoplánové...

Nicméně když čtu Dynku, myslím na kýč. Když Dynka píše, myslí na kýč též? Jsou Dynkovy knížky tedy písankami o kýči? Jsou to malé písanky o naší současnosti, jenže písanky jinak linkované?

Co mě na Dynkově poezii udivuje, že jaksi rovnou vtékají do esence, bez používání běžnotorných básní. postupů, tj. bez metaforování s použitím 2. pádu, bez přirovnávání pomocí jak, jako, s minimálním užitím slůvek *já* a *jsem* například. A tím dostávají zrychlení, dokonce se mně ani básněmi nezdají, svým rychlým působením připomínají spíš zdravotní náplasti...

Jsou smyslové (někde až příliš: menses 4 dny před novem KEČUPY, či petting ŠTOURÁNÍ V NOSU taky zas až kromě nezbytného šušinku objevný není), hodně se užívá barev, vůní, slov cizí provenience s tou naší pěkně na těsnou jak v městském auslágu:

nemohu odolat karosérii cadillacu: *bez chloupků podpaží*: depilované dámské: sprchované svaly

například.

A je málo českých básní tak precizních jako následující:

KAKADUOVÁ

jsem alergická na sprostá slova: když jsem uslyšela slovo *piča* mušela jsem odvrátit hlavu a snít karamel: abych zase měla karamelovou náladu: *karamelovým knedlíčkem!* - musela jsem se osprchovat: ve sprchovém altánu - pěn *pokožku* těsně přiléhavou k pánevním kostem jsem Kakaduová - *lebky* pěny

Jiří Dynka: líviový lenkový, Klokočí, Příbram 2 000

Autorkou grafické úpravy, která prorůstá 17. číslo Psího vína, je Martina Rožanská (narozena 11. srpna 1971 v Krnově). Studovala na Ostravské univerzitě, Filozofické fakultě, obor jazyk český a výtvarnou výchovu (absolvovala 1995). Žije v Krnově a zabývá se předeším kresbou a volnou grafikou. Své práce vystavovala v Krnově, Ostravě a často v Polsku - Paczków, Prudnik aj.

Její kresba zaujme až mužskou razancí, upřímností, možná že jsou v ní zakukleny „eroticko pudní“ výjevy, možná i existenciálně laděné vnitřní krátery etc., každopádně se její kresby podobají šperkům, někdy možná velmi útočným...

-jk-

17. Psí víno vyšlo za finančního přispění
Ministerstva kultury ČR,
Nadace Dagmar a Václava Havlových VIZE 97
a Kulturního fondu města Zlína.

Uzávěrka příštího (18.) čísla je 10. září 2001.

Pod registračním číslem MK ČR 7981
PSÍ VÍNO, časopis pro současnou poezii,
vydává a rediguje Jaroslav Kovanda s redakčním kruhem:
Miroslav Brück, Petr Čermáček, Vratislav Färber, Ivo Harák,
Marián Hatala, Milan Hrabal, Libor Martinek, Jan Novák,
Milan Libiger, Jan Krčma, Viki Shock a Michal Šanda.

Adresa: Jaroslav Kovanda, s.r.o.
Lesní čtvrt 3728
760 01 Zlín
tel.: 067/721 2338
e-mail: psi.vino@volny.cz

Sazba a zlom: RENO Zlín.
Tiskne Knihovna F. Bartoše, Zlín.
Logo F. Petrák, grafická úprava Jaromír Komín a Radek Jahůdka.
Vyšlo 4. července 2001.

Cena 25,- Kč

